

Číslo: 5246-5000/2019
Bratislava: 11.03.2019

Elektronickou poštou zo dňa 22. 02. 2019 ste sa obrátili na Úrad pre verejné obstarávanie (ďalej len „úrad“) so žiadosťou o usmernenie k aplikácii zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“).

V žiadosti uvádzate nasledovné:

„Dovoľujem si Vás požiadať o zaslanie metodického usmernenia k nasledovným situáciám:

1) V súlade s § 55 ods. 1 zákona číslo 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní v platnom znení (ďalej len „Zákon o VO“) platí

...ak sa vyhodnotenie splnenia podmienok účasti uskutoční po vyhodnotení ponúk, verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní po vyhodnotení ponúk vyhodnotiť splnenie podmienok účasti uchádzačmi, ktorí sa umiestnili na prvom až treťom mieste v poradí alebo vyhodnotiť splnenie podmienok účasti uchádzačom, ktorý sa umiestnil na prvom mieste v poradí. Ak verejný obstarávateľ a obstarávateľ vyhodnocujú ponuky z hľadiska splnenia požiadaviek na predmet zákazky po vyhodnotení ponúk na základe kritérií na hodnotenie ponúk, sú povinní vyhodnotiť u uchádzača, ktorý sa umiestnil na prvom mieste v poradí, alebo u uchádzačov, ktorí sa umiestnili na prvom až treťom mieste v poradí, splnenie podmienok účasti a požiadaviek na predmet zákazky.

V zmysle uvedeného je verejný obstarávateľ oprávnený rozhodnúť sa, že vyhodnotenie splnenia požiadaviek na predmet zákazky a vyhodnotenie splnenia podmienok účasti uskutoční len u uchádzača, ktorý sa po vyhodnotení kritérií umiestnil na prvom mieste v poradí.

Je verejný obstarávateľ aj v tomto prípade povinný v súlade s § 53 ods. 3 Zákona o VO vyhodnocovať, či nie sú predložené ponuky mimoriadne nízke? V zmysle § 53 ods. 3 Zákona o VO totiž platí: „Ak boli predložené najmenej tri ponuky od uchádzačov, ktorí spĺňajú podmienky účasti, ktoré spĺňajú požiadavky verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa na predmet zákazky, mimoriadne nízkou ponukou je vždy aj ponuka...“.

Verejný obstarávateľ totiž pri predložení troch ponúk, v prípade ktorých bude vyhodnocovať splnenie podmienok účasti a požiadavky na predmet zákazky len u prvého uchádzača v poradí, nikdy nebude vedieť o tom, či má predložené minimálne tri ponuky od uchádzačov, ktorí spĺňajú podmienky účasti, ktoré spĺňajú požiadavky verejného obstarávateľa na predmet zákazky.

2) V súlade s § 117 ods. 5 Zákona o VO platí „Ak nejde o postup podľa odseku 4, verejný obstarávateľ nesmie uzavrieť zmluvu s uchádzačom, ktorý nespĺňa podmienky účasti podľa § 32 ods. 1 písm. e) a f) alebo ak u neho existuje dôvod na vylúčenie podľa § 40 ods. 6 písm. f). Ustanovenie § 11 tým nie je dotknuté.“

Je verejný obstarávateľ povinný pred podpisom zmluvy požadovať od úspešného uchádzača preukázanie splnenia podmienok účasti podľa § 32 ods. 2 písm. e) a f) Zákona

o VO alebo je postačujúce, ak verejný obstarávateľ pred podpisom zmluvy preverí splnenie podmienok účasti podľa § 32 ods. 1 písm. e) a f) Zákona o VO vo verejne dostupných registroch (obchodný register, živnostenský register, register osôb so zákazom).

3) Je verejný obstarávateľ v prípade predĺženia lehoty viazanosti ponúk po predložení ponúk povinný uskutočniť korigendum výzvy na predkladanie ponúk v časti lehoty viazanosti ponúk? "

V predmetnej veci Vám poskytujeme nasledovné metodické usmernenie.

Otázka č. 1

V zmysle § 55 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní zákonodarca v predmetnom paragrafovom znení ustanovil slovo „alebo“, a tým ponechal rozhodnutie na verejnom obstarávateľovi, či vyhodnotí splnenie podmienok účasti u uchádzača na prvom mieste alebo na prvom až treťom mieste.

Posudzovanie mimoriadne nízkej ponuky slúži na ochranu verejného obstarávateľa, obstarávateľa a uchádzačov pred nereálne nízkymi ponukami iných uchádzačov, t. j. aby sa úspešným vo verejnom obstarávaní nestal uchádzač s nereálne nízkou ponukou (čo znemožní, aby sa úspešnými stali uchádzači s reálnymi ponukami), za ktorú nebude neskôr schopný realizovať predmet zákazky (čo poškodzuje nielen verejného obstarávateľa a obstarávateľa ale aj deformuje hospodársku súťaž).

Ak sa ponuka vyjadrená návrhmi na plnenie kritérií javí ako mimoriadne nízka vo vzťahu k obstarávanému predmetu zákazky, je povinnosť komisie na vyhodnotenie ponúk požiadať uchádzača o vysvetlenie (§ 53 ods. 2). Takáto požiadavka je v súlade s princípom proporcionality, keďže je primeraná na dosiahnutie cieľa – ochrany pred nereálne nízkou ponukou uchádzača.

Vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky musí byť dostatočným podkladom na posúdenie, či je realizácia obstarávaného predmetu zákazky reálne možná za danú cenu, za daných podmienok uvedených v ponuke pri dodržaní požadovanej kvality, technických parametrov, lehôt a iných požiadaviek viažucich sa na plnenie predmetu zákazky, keďže účelom inštitútu vysvetlenia mimoriadne nízkej ponuky je tak, ako je vyššie uvedené chrániť verejného obstarávateľa/obstarávateľa pred možnými dôsledkami uzavretia zmluvy s uchádzačom (napr. uzavieranie dodatkov, predčasné ukončenie zmluvného vzťahu z dôvodu, že dodávateľ nie je schopný za kontrahovanú cenu plniť zmluvné záväzky a pod.), ktorý predložil ponuku vykazujúcu znaky mimoriadne nízkej ponuky.

Verejný obstarávateľ má aj iné možnosti posúdenia mimoriadne nízkej ceny, a to napr. analýzou ceny (nákladov), ktorú navrhuje uchádzač v porovnaní s predmetom zákazky, či porovnaním s predpokladanou hodnotou zákazky určenou verejným obstarávateľom, a verejný obstarávateľ posúdi odchýlky od predpokladanej hodnoty zákazky. Pravidlo obsiahnuté v ustanovení § 53 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, na základe ktorého je možné ponuku posúdiť z hľadiska rizika mimoriadne nízkej ceny, v danom prípade nie je možné aplikovať.

Otázka č. 2

V zmysle ustanovenia § 117 ods. 5 zákona o verejnom obstarávaní v súlade s § 32 zákona o verejnom obstarávaní verejný obstarávateľ je povinný preveriť splnenie podmienok účasti podľa § 32 ods. 1 písm. e) a f) zákona o verejnom obstarávaní pred podpisom zmluvy, to môže urobiť získaním informácií z verejne dostupných registrov.

Otázka č. 3

Úrad vo všeobecnosti k danej problematike uvádza, že dĺžka lehoty viazanosti ponúk pri zákazkách sa stanovuje v súťažných podkladoch a mala by byť stanovená tak, aby bolo možné riadne realizovať proces verejného obstarávania. Uplynutím lehoty viazanosti ponúk zostáva zachovaná možnosť pristúpiť k uzavretiu zmluvy s úspešným uchádzačom. Zároveň dávame do pozornosti, že zmenou inštitútu zábezpeky od 1.1.2019 sa upresnilo, že v prípade, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vyžaduje zábezpeku, určí lehotu viazanosti ponúk, ktorá nesmie presiahnuť 12 mesiacov od uplynutia lehoty na predkladanie ponúk, pričom túto lehotu nemožno predĺžiť (§ 46 ods. 2).

Vzhľadom na to, že lehota na predkladanie ponúk skončila, nie je dôvod oznamovať prostredníctvom redakčnej opravy k pôvodnej výzve na predkladanie ponúk (korigendum) zmenu lehoty viazanosti ponúk.